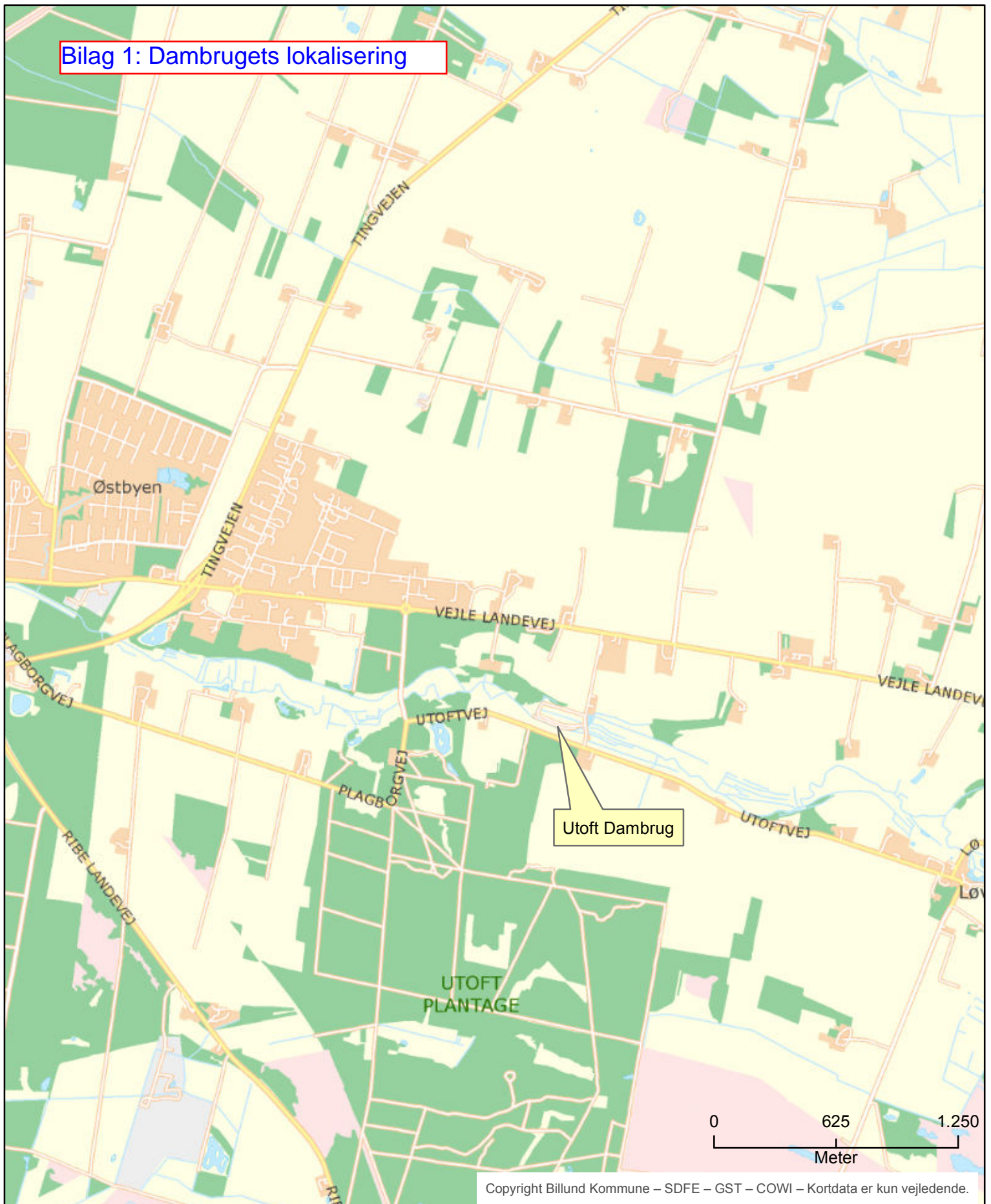

Bilag 1: Dambrugets lokalisering

Copyright Billund Kommune – SDFE – GST – COWI – Kortdata er kun vejledende.

Billund
kommune

Utoft Dambrug

MÅLFORHOLD:

1:25.000

TEGNING NR.:

DATO:

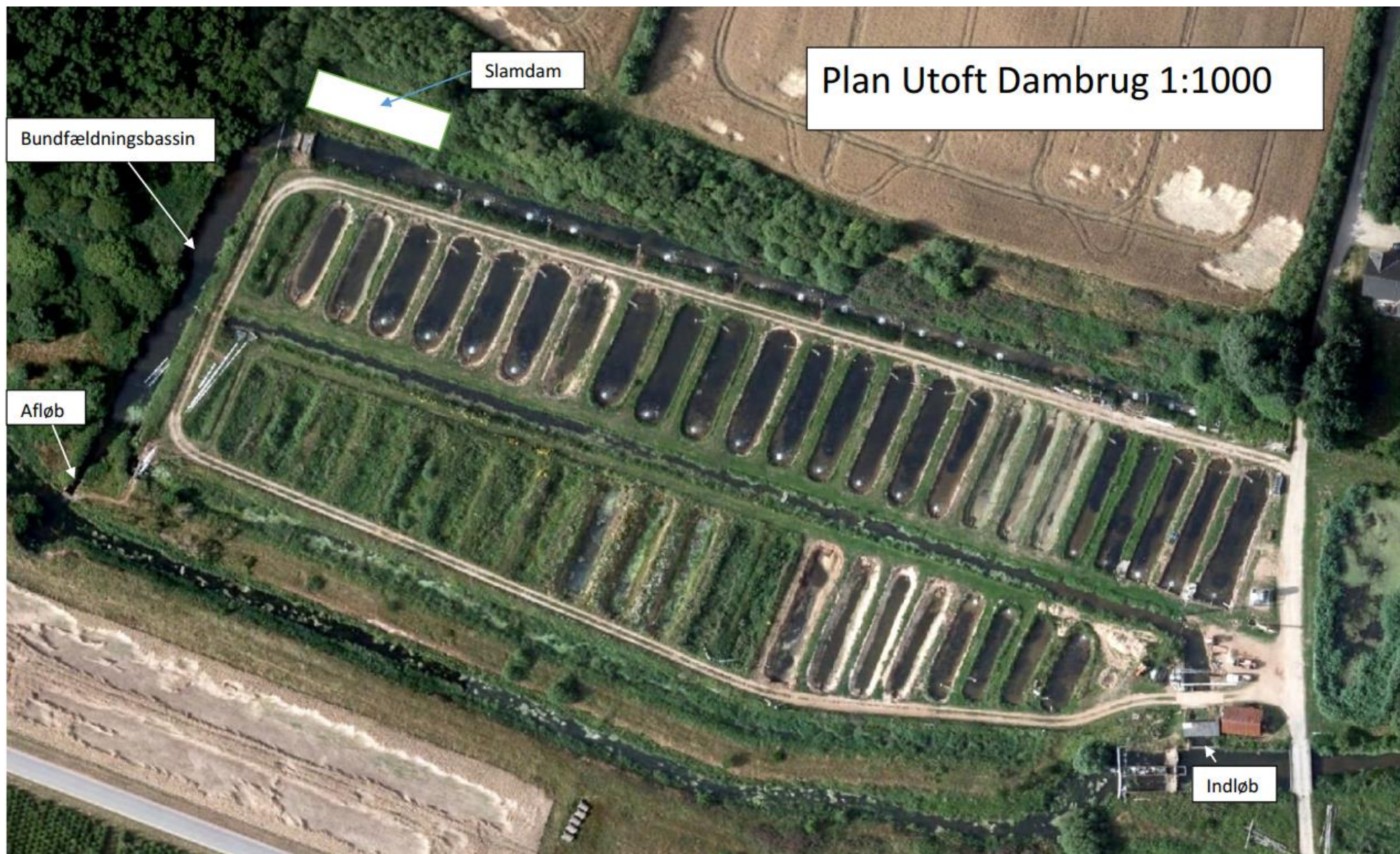
05-07-2018

TEGNET AF:

MHA

REV.:

Bilag 2: Dambrugets indretning

Bilag 3: Anvendelse af medicinsteroffer

Qmm (l/sek)	1.300	Procent af Qmm som kan benyttes til opblanding				33								
		Qmm ved overgang til saltvand (l/sek)				6658								
Vandflow under udledning (l/sek)	427,5	Antal dage behandlingen foregår				10								
Stof	Mængden af fisk som ønskes at kunne behandle (kg)	Normal dosis pr. dag (mg/kg)	Genfindes-procent (%)	Dage udledningen varer	Gennemsnits konc i vandløb (µg/l)	Gennemsnitsk onc i udløb (µg/l)	MKK baseret på bekendtgørelse (µg/l)	KMKK baseret på bekendtgørelse (µg/l)	MKKmarin baseret på bekendtgørelse (µg/l)	KMKKmarin baseret på bekendtgørelse (µg/l)	Max. mængde fisk som MKK tillader at kunne behandle (kg)	Max mængde fisk som KMKK tillader at kunne behandle (kg)	Max. mængde fisk som MKKmarin tillader at kunne behandle (kg)	Max mængde fisk som KMKKmarin tillader at kunne behandle (kg)
Amoxicillin	36	80	100	10	0,03	0,08	0,078	0,37	0,078	0,37	36	171	185	878
Florfenicol	40.456	10	61	21	1,05	3,18	7	21	2,1	1,3	89.322	127.603	137.240	40.456
Oxolinsyre	66.718	10	100	17	3,49	10,63	15	18	15	18	94.517	66.718	484.074	341.699
Oxytetracyclin	3.707	100	100	10	3,30	10,04	10	21	10	21	3.707	7.784	18.983	39.865
Sulfadiazin	10.230	25	100	15	1,52	4,62	4,6	14	4,6	14	10.230	20.757	52.394	106.306
Trimethoprim	569.499	5	100	15	16,90	51,40	100	160	10	160	1.111.968	1.186.099	569.499	6.074.653

"Konc. i vandløb" angiver den gennemsnitlige koncentration som anlægget bidrager med i udledningsperioden i vandløbet

Bilag 4: Anvendelse af hjælpestoffer

Omsætning af hjælpestoffer (hhv. formalin, brintoverilte og pereddikesyre)

	Antal enheder	Reduktion mg/t/enhed	Opholdstid timer	Gram formalin omsat
Bassinoverflade m2	230	115	5,75	152
Bassinvolumen liter	207.000	0,05	5,75	60
Biofilterareal m2	0	10	0	0
Bundfældning m2	700	115	0,64	52
Bundfældning m3	1.210.000	0,05	0,64	39
Samlet omsætning				263
	Antal enheder	Reduktion mg/t/enhed	Opholdstid timer	Gram brintoverilte omsat
Bassinoverflade m2	230	1000	5,75	1323
Bassinvolumen liter	207.000	2	5,75	2381
Biofilterareal m2	0	100	0	0
Bundfældning m2	700	1000	0,64	448
Bundfældning liter	1.210.000	2	0,64	1549
Samlet omsætning				5700
	Antal enheder	Reduktion mg/t/enhed	Opholdstid timer	Gram pereddikesyre omsat
Bassinoverflade m2	230	0	5,75	0
Bassinvolumen liter	207.000	0,25	5,75	298
Biofilterareal m2	0	5	0	0
Bundfældning m2	700	0	0,64	0
Bundfældning m3	1.210.000	0,25	0,64	194
Samlet omsætning				491

Udledning ved behandling med formalin

Produkt	aktivt stof pr kg	tilsat mængde	tilsat aktivt stof	behandling af bassin	Omsat i bassin	Maks. udledningskoncentration fra Bassin	Maks udledning pr time	Omdannelse i lagune	Maks konc i recipient
	g	kg	g	m3	g	mg/l	g	g	µg/l
Formalin	370	5,5	2035	207	212	8,81	158,52	113,00	9,2

Tabel: Maksimal koncentration i recipient ved behandling af en dam med 5,5 kg 37 % formalin ved medianminimum på 1300 l/sek. Dette svarer til en initial formalinkoncentration på 20 mg/l.

Startkonc gram	Omsat i dam	Ud dam pr time	Omsat bundfældning	Konc. recipient µg/l	Timer fra afløb
2035	0	158,52	113,00	9,73	0
1.876,48	36,72	146,17	113,00	8,01	1
1.693,59	36,72	131,93	113,00	4,57	2
1.524,94	36,72	118,79	113,00	1,40	3
1.369,43	36,72	106,68	113,00	-1,53	4
1.226,04	36,72	95,51	113,00	-4,23	5
1.093,81	36,72	85,21	113,00	-6,71	6
971,89	36,72	75,71	113,00	-9,01	7

Tabel: Formalin udledt pr. time

Udledning ved behandling med brintoverilte og pereddikesyre

Produkt	aktivt stof pr kg	tilsat mængde	tilsat aktivt stof	behandling af bassin	Omsat i bassin	Maks. udledningskoncentration fra Bassin	Maks udledning pr time	Omdannelse i bundfældningsbassin	Maks konc i recipient
	g	kg	g	m ³	g	mg/l	g	g	µg/l
H ₂ O ₂	300	20	6000	207	3704	11,09	199,65	2.037,00	-443,8

Tabel: Maksimal koncentration i recipient ved behandling af en dam med 20 kg 30 % brintoverilte ved medianminimum på 1300 l/sek. Dette svarer til en initial brintoveriltekoncentration på 29 mg/l.

Produkt	aktivt stof pr kg	tilsat mængde	tilsat aktivt stof	behandling af bassin	Omsat i bassin	Maks. udledningskoncentration fra Bassin	Maks udledning pr time	Omdannelse i bundfældningsbassin	Maks konc i recipient
	g	kg	g	m ³	g	mg/l	g	g	µg/l
Per			500	207	298	0,98	17,57	194,00	-42,6

Tabel: Maksimal koncentration i recipient ved behandling af en dam med 0,5 kg pereddikesyre ved medianminimum på 1300 l/sek. Dette svarer til en initial pereddikesyrekoncentration på 4,8 mg/l.

Udledning ved behandling med kobbersulfat og kloramin T

Produkt	aktivt stof pr kg	tilsat mængde	tilsat aktivt stof	behandling af bassin	Maks. udledningskoncentration fra Bassin	Maks konc. Forøgele i recipient	Andel af VKK %	VKK
		kg	g	m ³	µg/l	µg/l	33	µg/l
Blåsten	255	0,07	17,85	207	86,23	0,33	0,33	1
KloraminT	808	0,13	105,04	207	507,44	1,95	1,91	5,8

Tabel: Blåsten og kloramin T fersk.

Produkt	aktivt stof pr kg	tilsat mængde	tilsat aktivt stof	behandling af bassin	Maks. udledningskoncentration fra Bassin	Maks konc. Forøgele i recipient	Andel af VKK %	VKK
		kg	g	m ³	µg/l	µg/l	33	µg/l
Blåsten	255	0,07	17,85	207	86,23	0,06	0,33	1
KloraminT	808	0,065	52,52	207	253,72	0,19	0,19	0,58

	l/sek
Qmm recipient	6658

Tabel: Blåsten og kloramin T marint.

Bilag 5: BAT vedrørende medicin og hjælpestoffer

Maksimal besætningstæthed

Besætningstætheden i sig selv siger ikke noget entydigt om fiskevelfærd. Den maksimale tæthed er afhængig af bl.a. vandkvalitet, gstryksforhold, iltforhold og temperaturforhold. Test ved DTU-Aqua har vist begyndende tegn på stres ved tætheder på nær 140 kg/m³. Dambruget kommer ikke i nærheden af denne værdi. Ved få kg fisk pr. m³ kan der opstå problemer med nervøse fisk, som er vanskelige at fodre, og det er samtidig svært at oprethold en god damhygiejne.

Sikring af optimale ilt- og gstryksforhold i produktionsanlægget

Dette sker ved at forsyne fiskene med frisk vand i højst mulig mængde, mekanisk beluftning og tilsætning af ren ilt. Friskvandsforsyningen kan være begrænset af vandindvindingstilladelsen og hensynet til minimering af dambrugets stofudledning.

Skånsom håndtering af fiskene

Under udfiskning undgås at trænge fiskene for tæt sammen, og der sikres en tilstrækkelig forsyning af frisk vand og ilt. Al transport af levende fisk foregår i vand, hvor der opretholdes en god iltforsyning.

Styring af hygiejne internt

Udstyr desinficeres efter brug og det sikres, at der ikke er skadelige slamaflejringer i damme og kanaler.

Vaccination imod rødmundsyge og andre fisesygdomme, herunder revaccination ved faldende immunitet.

Alle fisk vaccineres mod Rødmundsyge ved en vægt på 4 – 5 g/stk.

Foranstaltninger til rensning af indløbsvandet.

Meget af det materiale, som transporteres i åen sedimenteres i den nuværende fødekanal, som jævnligt oprenses.

Anvendelse af immunstimulerende stoffer.

Foderfirmaerne tilsætter i immunstimulerende stoffer i varieret omfang til de forskellige fodertyper.

Foranstaltning til begrænsning af foderspild og suspenderet stof.

Foderspild og dermed unødigt belastning med suspenderet stof undgås ved daglig observering af fiskene og deres ædelyst. Fodringen justeres på grundlag af disse observationer. Grundlæggende foregår fodringen på basis af EDB-styring, hvor hver dam får tildelt en mængde foder beregnet ud fra fiskestørrelse, fiskevægt og temperatur.

Bilag 6: Indholds krav til journal

Dambrugets driftsjournal skal indeholde oplysning om følgende forhold:

- 1) Aktuel bestand af fisk pr. måned.
- 2) Tilgang af fisk.
- 3) Afgang af fisk ved salg.
- 4) Indkøbt og forbrugt foder med angivelse af fodertyper. Foderets sammensætning skal tillige kunne dokumenteres ved hjælp af varedeklaration eller analyseresultater fra et autoriseret laboratorium.
- 5) Mængde af anvendte hjælpestoffer til vandbehandling med angivelse af hjælpemidlets navn og mængde, numre på damme, der er behandlet, samt begyndelses- og sluttid og dato for behandlingen.
- 6) Mængde af anvendte mediciner til sygdomsbekæmpelse med angivelse af præparatets navn og mængde, numrene på damme, der er behandlet samt begyndelses- og slutdato for behandlingen.
- 7) Tidspunkt for oprensning af kanaler og fiskedamme samt slamudtømning fra bundfældningsanlæg. Den oprensede mængde slam skal skønnes.
- 8) Tidspunkt for oprensning af slamdepot. Den oprensede mængde slam skal skønnes.
- 9) Afgang af døde fisk med angivelse af mængde, art og opgørelsesperiode. Ekstraordinært store mængder opgøres straks.
- 10) Vandforbrug. Registreringen skal ske kontinuert ved hjælp af flowmåler i indtag og udløb med en målenøjagtighed på $\pm 5\%$. Logfil skal være tilgængelig i forbindelse med driftjournalen. Øjeblikkeligt og gennemsnitligt vandforbrug skal altid opgøres samtidig med gennemførelsen af egenkontrollen.
- 11) Returpumpning. Angivelse af periode og mængde.
- 12) Slutdeponering af slam. Opgørelsen sker, hver gang slam bortskaffes, med oplysning om, hvor slammet blev deponeret
- 13) Dambrugets egenkontrol.

Fra oplysningerne i forbindelse med hver prøvetagningsserie skal følgende forhold endvidere indgå i journalen:

- a) Vandføringen i dambrugets samlede indløb (l/s) og en log-fil med alle målinger siden sidste prøvetagning. Vælddambrug kan undtages for måling af mængden af indløbsvand. Vandforbrug fastsættes som den samlede målte afledning fra dambruget.
- b) Vandføringen i dambrugets samlede afløb (l/s) og en log-fil med alle målinger siden sidste prøvetagning.
- c) Vandtemperaturen ($^{\circ}\text{C}$) i hvert målepunkt.
- d) Iltmætning (%) i hvert målepunkt.
- e) Bestand (tons) på prøvetagningsdagen og dagen før.
- f) Dato for prøvetagnings begyndelse og afslutning.

Bilag 7: Påvirkning af overfladevand og Habitatbeskyttelse

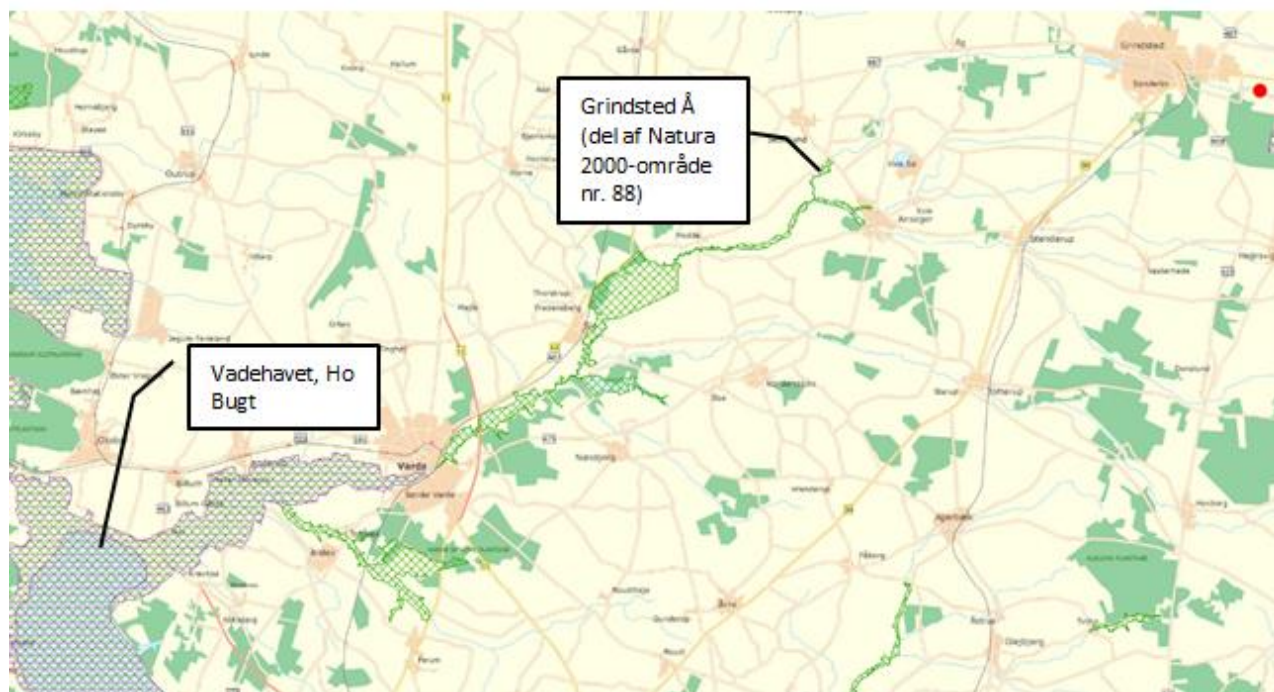
Miljømål

I forhold til miljømålsfastsatte overfladevandsområder må kommunen i henhold til Indsatsbekendtgørelsens¹ § 8 ikke træffe afgørelser, der indebærer en forringelse af tilstanden, og afgørelsen må ikke hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger.

Habitatbekendtgørelsen

Ved godkendelse efter Miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 skal kommunen sikre, at godkendelsen ikke direkte eller indirekte påvirker internationale naturbeskyttelsesområder, herunder de naturtyper og arter som er udpegningsgrundlaget for området jf. Habitatbekendtgørelsen².

Utoft Dambrug vil potentielt kunne påvirke udpegningsgrundlag og bilag IV-arter gennem spildevandsudledningen til Grindsted Å og videre til Varde Å og Vadehavet (Grådyb Tidevandsområde), som er omfattet af Natura 2000-udpegning. Nedenstående kort viser placeringen af disse områder - Utoft Dambrug er markeret med en rød prik.

Figur 1: Natura 2000 områder

Spildevandet fra dambrugsdriften indeholder en række stoffer, bl.a. organisk stof (BI5), kvælstof, fosfor, medicinoffer, hjælpestoffer mv. For næringsstofbelastningen vil det især være letomsætteligt organisk stof (BI5), som har betydning for vandløbet, mens det især er kvælstof og fosfor, som har betydning for Vadehavet. Herudover kan beskyttede arter blive påvirket ved, at yngel eller voksne individer kommer ind på dambruget i forbindelse med arternes bevægelser op eller ned ad Grindsted Å.

Nedenfor vurderes væsentligheden af drift og indretning af Utoft Dambrug i forhold til vandløbenes målsætning og i forhold til Habitatbekendtgørelsen. Væsentlighedsvurderingen i forhold til Habitatbekendtgørelsen skal klarlægge om miljøgodkendelsen kan have betydning for arter og naturtyper, og om der er behov for at udarbejde en nærmere konsekvensvurdering af projektet.

¹ BEK nr. 1521 af 15/12/2017 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

² BEK nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Vandløb – påvirkningsvurdering

Af Hedeselskabets rapport "Bestemmelse af vandføringens medianminimum i Varde Å-systemet, Ribe Amt, 2002", fremgår det, at oplandet til Utoft Dambrug er 113,6 km², og giver anledning til en medianminimumsvandføring på 1.050 l/s opstrøms dambruget. Medianminimumsvandføringen nedstrøms dambruget er 1.300 l/s. Billund Kommune har efterfølgende - i forbindelse med behandlingen af nærværende sag - sammen med Orbicon fastslået, at medianminimumsvandføringen både opstrøms og nedstrøms dambruget er 1.300 l/s.

Målsætning og tilstand

Utoft Dambrug udleder til Grindsted Å, som løber ud i Varde Å. Miljømålet for Grindsted Å ved Utoft Dambrug og for Varde Å er i Vandområdeplanerne 2015-2021 "*god økologisk tilstand*" og "*god kemisk tilstand*".

Den økologiske tilstand i vandløb fastlægges på baggrund af en samlet vurdering af tilstanden for kvalitets-elementerne bentiske invertebrater (DVFI), fisk (DFFV) og planter (DVPI), jf. basisanalysen for Vandområdeplaner 2015-2021.

Tilstanden opstrøms Utoft Dambrug er for vandplanter og fisk "*ukendt*", og for DVFI (Dansk Vandløbs Fauna Indeks) er den "*god*". Tilstanden for fisk er ukendt nedstrøms udløbet fra Utoft Dambrug, mens tilstanden for vandplanter og DVFI er hhv. "*moderat*" og "*god*".

Tilstandsvurderingen i MiljøGis for Grindsted Å viser, at den samlede økologiske tilstand opstrøms Utoft Dambrug er "*god*", mens den nedstrøms dambruget er "*moderat*".

Næringsstofpåvirkning

For at opfylde miljømålet for den økologiske tilstand må faunaklassen jf. Dansk Vandløbsfaunaindeks (DVFI) ikke være dårligere end faunaklasse 5.

I forbindelse med miljøtilsynet på Utoft Dambrug tages der årligt faunaprøver opstrøms og nedstrøms dambruget. Resultaterne af faunaprøverne fremgår af nedenstående tabel.

	2018	2017	2016	2015	2014
Opstrøms	7	4	4	4	4
Nedstrøms	6	5	4	5	4

Tabel 1: Resultater af faunaprøver op- og nedstrøms Utoft Dambrug 2014-2018

Som det fremgår af tabellen ligger faunaklassen for flere af de seneste fem år under 5 både opstrøms og nedstrøms. Miljømålet for DVFI for Grindsted Å er således ikke opfyldt på den pågældende strækning. Idet der ikke er nogen tydelig tendens til, at faunaklassen er lavere nedstrøms end opstrøms, er det kommunens vurdering, at det ikke er udledningen fra Utoft Dambrug, der er årsag til den manglende målopfyldelse for faunaklassen.

Som nævnt ovenfor omfatter Natura 2000-område nr. 88 den nederste del af Grindsted Å inden udløbet i Varde Å, samt Varde Å øst for Varde. Miljømålet for Grindsted Å indenfor Natura 2000-området er i Vandområdeplanerne 2015-2021 fastsat til "*god økologisk tilstand*".

På Naturstyrelsens DVFI-station i dette område (NST-0002-407391) har Naturstyrelsen ved de tre seneste bedømmelser fastlagt tilstanden til "*god*" – "*meget god*", jf. nedenstående skema.

Dato	Tilsynsejer	DVFI klasse	DVFI klasse betegnelse	Kvalitetssikringsniveau	Kvalitetsstatus
12-02-2008	Naturstyrelsen		5 God biologisk kvalitet	FagK	GODK
08-03-2011	Naturstyrelsen		5 God biologisk kvalitet	FagK	GODK
03-04-2014	Naturstyrelsen		6 Meget god biologisk kvalitet	FagK	GODK

Tabel 2: Bedømmelser ved Naturstyrelsens DVFI-station

I notater hhv. fra Danmarks Miljøundersøgelser³ og DCE⁴, anbefales en grænseværdi for belastning med letomsætteligt organisk stof (BI₅) i vandløbsvandet nedstrøms dambrug på 1,5 mg/l. I det sidstnævnte notat fremgår desuden:

”Det afgørende for påvirkning af vandløbskvaliteten er ikke, hvilken koncentration, der er i afledningen fra dambruget, men hvilken koncentrationsforøgelse udledningerne er årsag til i vandløbet.”

Som redegjort for i miljøgodkendelsens afsnit 10.7 medfører de hidtidige gennemsnitsudledninger fra Utoft Dambrug udledninger på ca. 8.700 kg BI₅ pr. år, hvis der sker fuld udnyttelse af foderkvoten. Dambruget vil herved give anledning til en koncentrationsforøgelse med BI₅ i vandløbet på 0,21 mg BI₅/l⁵. Opstrøms Utoft Dambrug ligger to dambrug – Nørå Dambrug og Løvlund Dambrug. Disse giver anledning til en baggrundsbelastning på 0,41 mg BI₅/l. Den samlede belastning med BI₅ nedstrøms Utoft Dambrug vil således i denne situation blive ca. 0,62 mg BI₅/l.

Som det fremgår af afsnit 10.7 i godkendelsen vurderes, at meddelelse af miljøgodkendelsen vil medføre implementering af indretningskrav og BAT-standardkrav fra Dambrugsbekendtgørelsen, hvorved dambrugs udledning af letomsætteligt organisk stof (BI₅) fra Utoft Dambrug vil blive reduceret. Jf. betragtningerne i miljøgodkendelsen afsnit 10.7 vil den årlige udledning af BI₅ fra Utoft Dambrug herved blive reduceret til maksimalt ca. 5.700 kg, hvorved dambrugs bidrag til koncentrationen med BI₅ i vandløbet reduceres til 0,14 mg BI₅/l. De tre dambrugs samlede belastning vil herved blive på ca. 0,55 mg BI₅/l.

Belastning med letomsætteligt organisk stof fra Utoft Dambrug vurderes således ikke at give anledning til en negativ påvirkning af vandløb.

Internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter

Grindsted Å løber omkring 7 km nedstrøms dambruget ud i Varde Å. Den nederste del af Grindsted Å og Varde Å er omfattet af Natura 2000-område nr. 88, Habitatområde nr. 77 – Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde.

Udpegningsgrundlaget med relevans for det vandige miljø for Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde fremgår af tabel 3.

Kode	Udpegningsgrundlag
1029	Flodperlemusling (Margaritifera margaritifera)
1037	Grøn kølleguldsmed (Ophiogomphus cecilia)
1095	Havlampret (Petromyzon marinus)
1096	Bæklampret (Lampetra planeri)
1099	Flodlampret (Lampetra fluviatilis)

³ Baggrundsnotat til Miljøstyrelsen fra Danmarks Miljøundersøgelser, Afdeling for Ferskvandsøkologi, Sammenhæng mellem indhold af organisk stof og faunaklassen i vandløb samt betydningen af fysiske forhold, Esben A. Kristensen, Søren E. Larsen og Jens Skriver.

⁴ Notat til Dansk Akvakultur angående risiko for øget vandløbspåvirkning ved overgang fra foderkvote til udlederkontrol., Lars Moeslund Svendsen, Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE), Aarhus Universitet, 31. august 2012

⁵ $(8700 \times 10^6 \text{ mg BI}_5/\text{år}) / (1.300 \text{ l/s} \times (60 \times 60 \times 24 \times 365 \text{ s/år})) = 0,21 \text{ mg BI}_5/\text{l}$

1106	Laks (Salmo salar)
1113	*Snæbel (Coregonus oxyrhynchus)
1355	Odder (Lutra lutra)
3260	Vandløb med vandplanter

Tabel 3: Udpegningsgrundlaget med relevans for det vandige miljø for Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde
*Prioriteret art

Der er i Grindsted Å registreret følgende rød- og gullistede arter i umiddelbar nærhed af Utoft Dambrug:

Art	Rødlistet	Gullistet
Fisk og lampretter		
Bæklampret		X
Flodlampret		X
Havlampret	X	X
Ørred	X	
Laks	X	
Snæbel	X	
Makroinvertebrater		
Isoptena serricornis		X
Adicella reducta	X	
Cordulegaster boltoni (Kongeguldsmed)	X	

Tabel 4: Rød- og gullistede arter i umiddelbar nærhed af Utoft Dambrug

Beskyttede arter

Snæbel

Snæblen er en laksefisk, der tilhører helt-familien. Snæblen lever i Vadehavet, men trækker op for at gyde i flere af de større sydvestjyske vandløb – herunder Varde Å. Snæblen er i dag truet af udryddelse på verdensplan og findes kun i den danske del af Vadehavet.

Snæblen er omfattet af Habitatdirektivets bilag II+IV, den er fredet og den er rødlistet.

Den nationale bevaringsstatus for snæbel er foreløbigt vurderet som stærkt ugunstig⁶. Der er i løbet af det seneste årti gennemført et naturgenopretningsprojekt af Varde Å. Projektets hovedformål har været at forbedre forholdene for Snæblen. Der er fjernet spærringer for at forbedre forholdene for fisks vandring i å-systemet, anlagt stryg for at forbedre ynglemulighederne, og lavet sandfang for at forbedre vandkvaliteten og forholdene for fiskearterne generelt⁷. Billund Kommune vil i løbet af 2019 skabe faunapassage ved Utoft Dambrug, som pt. udgør den sidste spærring i Grindsted Å-systemet.

Der er blevet observeret snæbel umiddelbart nedstrøms Utoft Dambrugs stemmeværk. Det er derfor sandsynligt, at snæblen vil gyde opstrøms for Utoft Dambrug, når der er skabt fri passage ved dambruget.

Snæblen gyder på strækninger med god strøm, fast bund og forekomst af vintergrønne vandplanter. Gydeperioden er forholdsvis kort, kun 2-3 uger omkring november- december. Snæblen gyder sine små, klæbrige æg direkte i vandet. Æggene hæfter sig til vandplanter, grus og sten. Æggene klækker i februar-marts måned, og de nyklækkede larver måler ca. 10 mm. Snæbellarverne svømmer dårligt og drifter derfor med vandet nedstrøms til egnede opvækstområder med stillestående vand. Når ynglen har opnået en længde på 30-40 mm, i april/maj, vandrer den ud i Vadehavet, hvor den egentlige opvækst finder sted⁸.

For at sikre at driftende snæbellarver ikke ledes ind på dambruget, hvor de vil gå tabt, er det Billund Kommunes vurdering, at det er nødvendigt at stille vilkår til indretningen af dambrugets vandindtag. På baggrund

⁶ Bevaringsstatus for naturtyper og arter, Videnskabelig rapport fra DCE, nr. 98, 2014

⁷ Natura 2000 basisanalyse 2016-2021, Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å, Natura 2000-område nr. 88 Habitatområde nr. 77

⁸ En opdateret og udbygget vurdering af afgitringskravet ved dambrug i ferske vandsystemer med fokus på snæbel (Coregonus oxyrhynchus), DTU Aqua, 2010

af anvisninger fra DTU Aqua⁹ fastsættes der derfor vilkår om, at dambrugets vandindtag skal være afgitret med en gitterafstand på maksimalt 1 mm i perioden februar - juni.

Kønsmodne snæbler på gydevandring er over 30 cm lange. Det er på den baggrund kommunens vurdering, at det generelle krav om 10 mm gitter ved dambrugets udløb er tilstrækkeligt til at tilbageholde voksne snæbler.

Flodperlemusling

Flodperlemuslingen lever i groft substrat på bunden af større vandløb. Flodperlemuslingens larver lever i deres første levemåneder som parasitter på laksefisk. Fiskene sørger således for spredningen af flodperlemuslingen. Flodperlemusling forekommer i Danmark kun naturligt i Varde Å, hvor den seneste fund af arten var i 2000. Ved hjælp af eDNA-analyser blev det i 2017 påvist, at flodperlemuslingen stadig forekommer på sine historiske levesteder i Varde Å¹⁰.

Flodperlemuslingen er omfattet af Habitatdirektivets bilag II+V, den er fredet og den er rødlistet.

Den nationale bevaringsstatus for flodperlemusling er foreløbigt vurderet som ugunstig¹¹.

En gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau forudsætter blandt andet, at bestanden skal være stigende eller stabil. Arealet med gode levevilkår samt tilstedeværelsen af egnede værtsfisk (laksefisk) skal desuden være stabilt eller stigende.

De tiltag, der er lavet for at hjælpe snæblen, vurderes også at have en gavnlig effekt på flodperlemuslingen. De forbedrede muligheder for fiskenes vandring forventes også at have en gavnlig effekt på spredning af flodperlemuslingen, hvis larver i en periode lever som parasit på laks og ørreder.

Flodperlemusling er en filtrator med en høj levealder – arten bliver først kønsmoden som 30-årig. Arten er derfor sårbar overfor bioakkumulering. Stoffer, der bliver akkumuleret, er ofte svært nedbrydelige stoffer eller grundstoffer såsom kobber. Bioakkumulering kan resultere i en forgiftning af muslingen, hvorved muslingen kan dø. For at forhindre bioakkumulering af kobber i flodperlemusling vurderer Billund Kommune, at der ikke må anvendes kobber som hjælpestof på dambruget. Der fastsættes vilkår om, at der ikke må anvendes kobber som hjælpestof på dambruget.

Flod- og Havlampret

Voksne flod- og havlampretter lever i havet og arterne trækker kun op i vandløbene for at gyde. Flod- og havlampretter findes hovedsageligt i nord- og vestjyske vandløb.

Både flod- og havlampretten er omfattet af Habitatdirektivets bilag II+V. Havlampretten er desuden rødlistet.

Den nationale bevaringsstatus for flod- og havlampretten er foreløbigt vurderet ukendt, da datagrundlaget er utilstrækkeligt¹¹.

En gunstig bevaringsstatus på nationalt niveau forudsætter blandt andet, at bestanden af havlampret og flodlampret skal være stabil eller stigende, samt at vandløbsstrækninger med gyde- og opvækstforhold skal være stabile eller stigende, og disse steder skal gøres tilgængelige for arterne. En gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau forudsætter blandt andet, at vandløbsstrækninger med egnede gyde- og opvækstområder skal være stabile eller stigende. Endvidere må spærringer ikke forhindre havlampret og flodlampret i at nå frem til egnede gydepladser og havet.

Flod- og havlampret er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde, men Billund Kommune har ikke kendskab til populationsstørrelsen af hav- og flodlampret inden for Natura 2000-området eller i Varde Å systemet.

⁹ DTU Aqua, 2010, Faunapassageløsninger – en opfølgning på Faunapassageudvalgets arbejde

¹⁰ Undersøgelse af forekomsten af flodperlemusling (*Margaritifera margaritifera*) i Varde Å ved brug af eDNA, Videnskabelig rapport fra DCE nr. 224, 2017

¹¹ Kriterier for gunstig bevaringsstatus, Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet, Faglig Rapport fra DMU, nr. 457, 3. udgave, 2005

Stemmeværket ved Utoft Dambrug udgør formentlig en uigennemtrængelig spærring for opstrøms vandrende lampretter. Det er planen, at dambrugets stemmeværk skal nedlægges, og at vand i stedet skal pumpes ind på dambruget tæt ved det sted, hvor der i dag og fremover er udløb. Dermed vil flod- og havlampretter kunne passere uhindret.

Nedstrømsvandrende yngel af flod- og havlampretter er 10-15 cm lange og har en diameter på 5-7 mm. Efter DTU Aquas anvisninger vil der som minimum skulle en 4 mm indløbsafgirting til, for at larverne ikke indtages på dambruget⁹. På den baggrund fastsættes der vilkår om, at dambrugets vandindtag skal være afgitret med en gitterafstand på maksimalt 4 mm i de måneder (juli – januar), hvor der ikke er stillet vilkår om afgirting med en gitterafstand på maksimalt 1 mm.

Kønsmodne flod- og havlampretter på gydevandring er hhv. over 25 cm og 60 cm lange. Det er på den baggrund kommunens vurdering, at det generelle krav om 10 mm gitter ved dambrugets udløb er tilstrækkeligt til at tilbageholde voksne flod- og havlampretter. Billund Kommune vurderer, at nærværende afgørelse ikke vil påvirke populationerne af hav- og flodlampret i Varde Å systemet.

Bæklampret

Bæklampret lever hele livet i vandløbet. De voksne individer foretager dog opstrøms vandringer. Bæklampretten er almindeligt forekommende i det meste af landet.

Bæklampretten er omfattet af Habitatdirektivets bilag II.

Bæklampret har gunstig bevaringsstatus, omend den især forekommer i de jyske vandløb, hvorimod forekomsten er mere spredt på øerne og særligt Sjælland¹². En gunstig bevaringsstatus på nationalt niveau forudsætter blandt andet at længden af vandløbsstrækninger, der er egnede som gyde- og opvækstområder skal være stabil eller stigende. En gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau forudsætter blandt andet, at antallet af spærringer i vandløbet skal være stabilt eller faldende, samt at længden af vandløbsstrækninger, der er egnede som gyde- og opvækstområder skal være stabil eller stigende. Vandkvaliteten skal være "god" (minimum DVFI 5).

I Varde Å systemet anses bæklampret for at være almindeligt udbredt, især i de mindre tilløb. Billund Kommune vurderer derfor, at bæklampret findes ved Utoft Dambrug. Stemmeværket ved dambruget udgør formentlig en uigennemtrængelig spærring for opstrøms vandrende lampretter. Det er planen, at dambrugets stemmeværk skal nedlægges, og at vand i stedet skal pumpes ind på dambruget tæt ved det sted, hvor der i dag og fremover er udløb. Dermed vil bæklampretter kunne passere uhindret.

Det er Billund Kommunes vurdering, at afgirting, som beskrevet under flod- og havlampretter, også tilstrækkeligt vil hindre, at bæklampret ledes ind på dambruget. Det er kommunens vurdering, at det ikke er nødvendigt at fastsætte yderligere vilkår for at beskytte arten.

Laks

Laksen lever primært i havet, men trækker op i vandløb for at gyde. Laksen tilbringer sine 1-3 første leveår i vandløbene, inden den trækker mod havet.

Laksen er omfattet af Habitatdirektivets bilag II+V.

Udsætningen af lakseyngel og smolt i de jyske åer har båret frugt, og laksebestanden er i stigning. Udsætningerne fortsætter, og det kan derfor ikke afgøres, om bestandene er stabile og levedygtige i sig selv. Bevaringsstatus vurderes derfor samlet at være moderat ugunstig¹².

En gunstig bevaringsstatus på nationalt niveau forudsætter blandt andet, at den samlede bestand og vandløbsstrækninger med egnede gyde- og opvækstområder for laks skal være stigende. Gyde- og opvækstområderne skal endvidere gøres tilgængelig for laksen. En gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau forudsætter blandt andet, at vandløbslængden med egnede gyde- og opvækstområder skal være stabil eller stigende, og

¹² Bevaringsstatus for naturtyper og arter, Habitatdirektivets Artikel 17 rapportering, Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, Videnskabelig rapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 98, 2014

spærringer, som forhindrer laksen i at nå frem til egnede gydepladser, skal fjernes. Desuden må spærringerne heller ikke forhindre/besværliggøre smolt i at nå frem til havet.

Laks foretrækker vanddybder på 20-50 cm til gydning¹³. Det er derfor sandsynligt, at laks vil bruge Grindsted Å som yngleområde, hvis dette ikke hindres af spærringer. Billund Kommune vil i løbet af 2019 skabe fauna-passage ved Utoft Dambrug, som pt. udgør den sidste spærring i Grindsted Å-systemet.

Det er kommunens vurdering, at afgitring på vandindløbet på 4 mm, som beskrevet ovenfor, samt det generelle krav til gitre i afløbet og effekten af modstrøm i vandløbet, tilstrækkeligt vil hindre, at laks ledes ind på dambruget.

Odder

Odderen er omfattet af Habitatdirektivets bilag II+IV, og den er fredet.

Den nationale bevaringsstatus for odder blev i 2005 vurderet som usikker, da den danske odder er meget isoleret og på det tidspunkt havde en bestandsstørrelse, der gjorde det usikkert, om den genetiske variation kunne opretholdes¹¹. Nyere observationer viser, at bestanden er i fremgang og har bredt sig til det meste af Jylland. Der er desuden fundet spor af odder på Fyn og på Sjælland¹¹.

En gunstig bevaringsstatus på nationalt niveau forudsætter blandt andet, at bestanden skal være på mindst 1.200 individer. En gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau forudsætter blandt andet, at forekomsten af odder skal være stabil eller stigende, samt at egnede levesteder ligeledes skal være stabile eller stigende.

Billund Kommune antager, at odderen findes i området omkring Utoft Dambrug. Et detaljeret kendskab til artens udbredelse haves dog ikke.

Der vil være forstyrrelser, mens ændringen af vandindvindingen gennemføres, men da der er tale om en midlertidig aktivitet, er det kommunens vurdering, at odderen ikke vil blive påvirket heraf. Billund Kommune vurderer, at projektet og dambrugets fortsatte drift ikke vil forringe levevilkårene for arten.

Grøn kølleguldsmed

Grøn kølleguldsmed har gunstig bevaringsstatus. Det vurderes, at arten er gået frem på grund af forbedrede levevilkår i de danske vandløb, og at den sandsynligvis er ved at udvide sit udbredelsesområde^{14, 12}.

Grøn kølleguldsmed er omfattet af Habitatdirektivets bilag II+IV, den er fredet og den er rødlistet.

En gunstig bevaringsstatus på nationalt niveau forudsætter blandt andet, at arten findes i levedygtige bestande både i den kontinentale og atlantiske region i Danmark. En forudsætning for bevaring/forøgelse af bestanden er stabile eller stigende arealer med egnede levesteder for grøn kølleguldsmed. En gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau forudsætter blandt andet, at kendte levesteder skal opretholdes, og der skal skabes nye gode yngle - og opvækstområder for grøn kølleguldsmed, dvs. strækninger med hastigt strømmende vand, hvor bundmaterialerne udgøres af sand og grus. Vandkvaliteten skal være "god" (minimum DVFI 5), og bundsubstratet skal være mere eller mindre fast og ikke dækket af slam. Antallet af vandløbspærringer, der kan nedsætte strømhastigheden og dermed ødelægge/forringe mulighederne for at opbygge en levedygtig bestand af grøn kølleguldsmed, skal være stabilt eller faldende.

Grøn kølleguldsmed er observeret i store dele af Varde Å og i Grindsted Å vest for Grindsted samt lige syd for Billund. Arten er ikke observeret i området ved Utoft Dambrug, men som nævnt i dele af åen vest og øst for dambruget, hvorfor det ikke kan udelukkes, at den findes i området ved dambruget.

Billund Kommune vurderer, at udledninger fra dambruget ikke vil have en negativ påvirkning på grøn kølleguldsmed i Natura 2000-områderne, da det udledte organiske materiale er omsat, før det når Natura 2000-områderne. Billund Kommune vurderer desuden, at nærværende afgørelse ikke vil forringe levevilkårene for grøn kølleguldsmed, da der ikke sker en merudledning af næringsstoffer til Grindsted Å.

¹³ Miljøprojekt nr. 293, 1995, Fiskenes krav til vandløbets fysiske forhold, et udvalg af eksisterende viden, udarbejdet for Miljøstyrelsen af rådgivende biolog Jan Nielsen, Miljø- og Energiministeriet, Miljøstyrelsen

¹⁴ Naturbasen.dk

Vandløb med vandplanter

Naturtypen vandløb med vandplanter findes vidt udbredt over hele landet.

Naturtypen vandløb med vandplanter er omfattet af Habitatdirektivets bilag I.

Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet for naturtypen, men vandløbenes plantesamfund er blevet stærkt forarmede i løbet af de sidste 100 år. En del plantearter er forsvundet eller gået stærkt tilbage¹¹.

En gunstig bevaringsstatus på nationalt niveau forudsætter blandt andet, at naturtypen skal være stabil eller stigende, samt at både små, mellemstore og store vandløb lever op til gunstig bevaringsstatus. På lokalt niveau vil vurderinger for opnåelse af gunstig bevaringsstatus blandt andet inkludere eutrofieringsgraden, ændrede hydrologiske forhold og morfologisk forarmning.

Det er kommunens vurdering, at vandløbsvedligeholdelsen har større betydning for naturtypens status end dambruget, og at naturtypen ikke vil blive påvirket i forbindelse med nærværende afgørelse.

Øvrige internationale naturbeskyttelsesområder og øvrige arter omfattet af Habitatbekendtgørelsen

Nærmeste terrestriske internationale naturbeskyttelsesområde – Natura 2000-område nr. 85, Hedeområder ved Store Råbjerg ligger omkring 1,5 km øst for dambruget. Billund Kommune vurderer på baggrund af karakteren af aktiviteterne på dambruget, at nærværende afgørelser ikke vil medføre en påvirkning på Natura 2000-området.

Endvidere vurderer Billund Kommune, at projektet ikke forringer levevilkårene for øvrige dyre og plantearter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV. Et detaljeret kendskab til de øvrige arters forekomst i området haves dog ikke.

Rød- og gullistede arter

Det er Billund Kommunes vurdering, at driften af og udledningen fra Utoft Dambrug med de stillede vilkår ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de rød- og gullistede arter, som findes i Grindsted Å eller levesteder for disse.

Påvirkning fra medicin og hjælpestoffer

I Miljømålsbekendtgørelsen¹⁵ er der fastsat grænseværdier for en række forurenende stoffer med henblik på at sikre "god" kemisk tilstand i overfladevand.

I en principiel afgørelse om anvendelse af medicin og hjælpestoffer fra Miljøklagenævnet (nu Natur- og Miljøklagenævnet) udtaler klagenævnet bl.a.:

"Miljøklagenævnet må derfor i almindelighed lægge til grund, at når der gennem vilkår for en udledning er sikret, at der ikke sker overskridelse af miljøkvalitetskrav, består der som udgangspunkt ikke risiko for, at udledningen kan medføre skade på integriteten af nedstrøms beliggende habitatområder og de udpegede arter. Nævnet skal dog pege på, at bekendtgørelse nr. 1669/2006 § 10, stk. 4, åbner mulighed for, at der for konkrete vandområder kan fastsættes strengere kvalitetskrav end de sædvanlige, jf. bekendtgørelsens bilag 2 og 3, når der er begrundet behov herfor".¹⁶

Klagenævnets generelle betragtning er således, at det af hensyn til udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder og beskyttede arter som udgangspunkt ikke er nødvendigt at fastsætte strengere krav til udledningen af medicin og hjælpestoffer end kravene i bekendtgørelse om miljøkvalitetskrav. I forhold til Utoft Dambrug vurderes, at der ud over flodperlemusling ikke er udpegede arter eller dele af udpegningsgrundlaget for Natura- 2000 områderne, der er specielt følsomme over for påvirkninger fra medicin- og hjælpestoffer. Ud over, at der af hensyn til flodperlemuslinger ikke kan tillades anvendt kobberprodukter på dambruget, er det Billund Kommunes vurdering, at tilladelse til sammen med øvrige dambrug i overfladevandssystemet at bruge medicin og hjælpestoffer i henhold til gældende bekendtgørelse om miljøkvalitetskrav ikke vil medføre påvirkning af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne eller af beskyttede arter.

¹⁵ BEK nr. 1522 af 15/12/2017 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand

¹⁶ Miljøklagenævnets afgørelse af 26. marts 2008 om anvendelse af medicin og hjælpestoffer på Møbjerg Dambrug.

I miljøgodkendelsens afsnit 10.8 er der foretaget en vurdering af påvirkningerne i overfladevand fra den ansøgte anvendelse af medicin og hjælpestoffer på Utoft Dambrug. Vurderingerne er baseret på samtidighed af udledning med tilsvarende stoffer fra andre kilder i oplandet, og den maksimalt tilladte udledning fra Utoft Dambrug er herved reduceret i forhold til bekendtgørelsens grænseværdier.

Det er kommunens vurdering, at udledningen af medicin og hjælpestoffer fra Utoft Dambrug under overholdelse af godkendelsens vilkår for anvendelse af BAT, behandlingsprocedurer og mængdegrænser – herunder vilkår for kobber, jf. ovenstående vurdering vedr. påvirkning af flodperlemusling - ikke vil bevirke en forringelse af vandkvaliteten. Det er kommunens vurdering, at udledningen ikke er til hindring for opfyldelse af målsætningen for Grindsted Å og Varde Å, jf. Vandområdeplanerne 2015-2021, og at dambrugets udledning ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter vil påvirke beskyttede arter eller Natura 2000 områder.

Samlet vurdering af påvirkningen af vandløb

På ovenstående baggrund, herunder de fastsatte vilkår, er det Billund Kommunes vurdering, at hverken dambrugets fysiske indretning eller udledningen fra dambruget vil medføre en betydende påvirkning af beskyttede naturområder og arter i vandløb.

Det er endvidere kommunens vurdering, at dambruget hverken i sig selv eller i kumulation med udledninger fra andre planer og projekter i området vil kunne medføre negativ påvirkning af beskyttede naturområder og arter og at udledningerne ikke er til hindring for opfyldelse af vandløbets målsætning i Vandområdeplanerne 2015-2021.

Marine vandområder – påvirkningsvurdering

Fjernrecipienten for spildevandet fra Utoft dambrug er Vadehavet (Grådyb Tidevandsområde).

Vadehavets opland dækker et areal på godt 4.400 km². Mod nord strækker oplandet sig fra Henne Strand på Vestkysten til Billund i øst. Mod sydvest går området ned til Bredebro og mod sydøst til lidt nordvest for Åbenrå, hvor afgrænsningen mod nord følger den Sydjyske højderyg. Hovedoplandet udgøres af et antal deloplande, hvoraf det største er Varde Å systemet, som afvander et areal på ca. 1090 km².

Målsætning

I Vandområdeplanen er der for Vadehavet fastsat en foreløbig målsætning om "god" økologisk tilstand og "god" kemisk tilstand. Tilstandsvurderingen i MiljøGIS for kystvandene i Hovedopland Vadehavet for området Grådyb Tidevandsområde viser, at den samlede økologiske tilstand er "moderat", mens den kemiske tilstand er "ikke god".

Udpegningsgrundlag, jf. Habitatbekendtgørelsen

I afstrømningsområderne er der udpeget 14 Natura 2000-områder, bl.a. følgende:

- EF-habitatområde nr. 77: Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde,
- EF-habitatområde nr. 78: Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde,
- EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 49: Engarealer ved Ho Bugt,
- EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 57: Vadehavet,
- samt Ramsarområde nr. 27: Vadehavet.

En række af de naturtyper, der udgør udpegningsgrundlaget for habitatområderne, er i større eller mindre grad følsomme over for næringsstofbelastning af vandmiljøet. Det gælder f.eks. sandbanker med lavvandet, vedvarende dække af havvand, flodmundinger, mudder- og sandflader blottet ved ebbe, samt vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand.

Udpegningsgrundlaget for Vadehavet omfatter bl.a. følgende relevante arter: Hav- og Flodlampret, Stavsild, Snæbel, Odder, Marsvin, Gråsæl og Spættet sæl.

Udpegningsgrundlaget for Varde Å omfatter bl.a. følgende relevante naturtyper og arter: Vandløb med vandplanter, Flodperlemusling, Hav-, Bæk-, og Flodlampret, Laks, Snæbel, Odder.

Desuden kan en række fuglearter, der udgør udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområderne, blive påvirket negativt. Det gælder blandt andet ynglefuglene Klyde, Splitterne, Havterne og Fjordterne, samt trækfuglene Knopsvane, Knortegås, Gravand, Pibeand, Krikand, Spidsand, Hvinand, Stor skallesluger, Edderfugl, Blishøne, Strandskade, Lille kobbersneppe, Islandsk ryle og Almindelig ryle, der alle er afhængige af fødesøgning på søterritoriet.

Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. Alle danske Ramsarområder indgår som dele af EF-fuglebeskyttelsesområder, således også Vadehavet.

Næringsstofkoncentrationerne i Vadehavet er dels påvirket af den tidevandsbetingede udveksling fra Vesterhavet og dels fra baglandets ferskvandstilstrømning gennem vandløb og åer. Tilførslen af kvælstof fra det danske opland til Vadehavet er domineret af bidrag fra diffuse kilder (jordbrug, naturbidrag og spredt bebyggelse), hvoraf udvaskningen fra landbruget udgør den største del, mens punktkilder som f.eks. renseanlæg og dambrug bidrager væsentligt til fosfortilførslen.

På baggrund af redegørelsesgrundlaget i vandplanerne og i medfør af de afledte bekendtgørelser under lov om vandplanlægning gennemføres tiltag til reduktioner i belastningen af vandområderne med næringsstoffer.

Vadehavet syd for Esbjerg er klassificeret som sårbare vandområder, mens vandområdet i Grådyb Tidevandsområde er klassificeret som et meget sårbart vandområde. Afstrømningen til den nordlige del af Grådyb Tidevandsområde (Ho Bugt) stammer næsten udelukkende fra Varde Å. Ho Bugt er af landarealer afskåret fra vandbevægelser i åbne kystområder, og må vurderes at have karakter af et lukket bassin med ringe vandudskiftning.

Vurdering

Næringsstofpåvirkning

Som redegjort for i miljøgodkendelsens afsnit 10.7 vil de hidtidige gennemsnitsudledninger fra Utoft Dambrug medføre udledninger på ca. 5.700 kg kvælstof pr. år, hvis der sker fuld udnyttelse af foderkvoten. Ved implementering af Dambrugsbekendtgørelsens indretningskrav og BAT-krav i forbindelse med meddelelse af miljøgodkendelsen vil den årlige udledning af kvælstof fra Utoft Dambrug blive reduceret til maksimalt ca. 5.100 kg.

Som det videre fremgår i miljøgodkendelsens afsnit 10.7, vil implementering af indretningskrav for bundfældningsbassinet iht. Dambrugsbekendtgørelsens bilag 3 medføre en reduktion i dambrugets fosforudledning, idet kravene til lavere gennemstrømninghastighed og længere opholdstid i bundfældningsbassinet vil øge slamtilbageholdelsen, herunder også slammets indhold af fosfor. Fosforudledningen er konservativt vurderet at andrage ca. 290 kg pr. år.

Den samlede kvælstofudledning til Ho Bugt er af Miljøstyrelsen oplyst til 1.690 tons¹⁷. Udledningen af kvælstof fra Utoft Dambrug vil efter meddelelse af godkendelsen udgøre 0,3 % af den samlede udledning af kvælstof til Ho Bugt.

Den samlede fosforudledning til Ho Bugt er ukendt¹⁵. På landsplan udgør fosforbelastningen fra akvakultur omkring 3 % af den samlede fosforbelastning¹⁶. Det er kommunens vurdering, at udledningen af fosfor fra Utoft Dambrug udgør mindre end 1 % af den samlede udledning af fosfor til Ho Bugt.

Den primære kilde til kvælstoftilførslen til Vadehavet er den diffuse afstrømning fra landbrugsarealer¹⁸. Desuden er der bidrag fra udledninger fra renseanlæg, dambrug og regnbetingede udledninger.

På baggrund af redegørelsesgrundlaget i Vandområdeplanerne og i medfør af de afledte bekendtgørelser under lov om vandplanlægning gennemføres generelt en række tiltag til reduktioner i belastningen af vandområderne med næringsstoffer. Foranstaltninger til opfyldelse af miljømål for kystvande omfatter bl.a. reduktioner i udledningen af næringsstoffer fra landbruget og dambrug.

¹⁷ Personlige oplysninger fra Erik Obel Jepsen, Miljøstyrelsen

¹⁸ Fagdatacenter for punktkilder, Anna Gade Holm, Miljøstyrelsen

tion af næringsstofftilførsel gennem etablering af vådområder og lavbundsprojekter samt begrænsning af forurening fra punktkilder mv.

Som en del af processen frem mod målopfyldelse indgår regulering af forureningskilder via relevant lovgivning. I forhold til dambrug forventes på sigt en akvakultursektor, hvor udviklingen går mod moderne, ressourceeffektive og miljøvenlige anlæg. Som tiltag i den forbindelse indgår nedlægning af spærringer i vandløb og en opkøbsordning med primær sigte på nedlæggelse af mindre og lavteknologiske dambrug. For videreførte dambrug implementeres via miljøgodkendelse efter Dambrugsbekendtgørelsen mv., at der indføres krav om anvendelse af BAT og overholdelse af forureningsgrænseværdier, og at traditionelle jorddambrug på sigt overføres fra regulering efter foderkvoter til emissionsbaseret regulering. De ovennævnte reduktioner i udledningen af næringsstoffer fra Utoft Dambrug er bl.a. et resultat af disse tiltag.

For landbrugets husdyrproduktion har en tilsvarende udvikling frem mod modernisering og implementering af BAT og emissionskrav pågået i en årrække, herunder via de generelle gødningsregler (kvælstofnormen, krav til fosforoverskud mv.) og via Husdyrloven.

Påvirkning fra medicin og hjælpestoffer

I Miljømålsbekendtgørelsen er der fastsat grænseværdier for en række forurenende stoffer med henblik på at sikre "god" kemisk tilstand i overfladevand. Når miljøkvalitetskravene er overholdt i recipienten, er det kommunens vurdering, at arter eller naturtyper i de berørte områder normalt ikke vil blive påvirket væsentligt af udledningerne af medicin og hjælpestoffer.

I miljøgodkendelsens afsnit 10.8 er der foretaget en vurdering af påvirkningerne i overfladevand fra den ansøgte anvendelse af medicin og hjælpestoffer på Utoft Dambrug. Vurderingerne er baseret på samtidighed af udledning med tilsvarende stoffer fra andre kilder i oplandet, og den maksimalt tilladte udledning fra Utoft Dambrug er herved reduceret i forhold til bekendtgørelsens grænseværdier.

Det er kommunens vurdering, at udledningen af medicin og hjælpestoffer fra Utoft Dambrug under overholdelse af godkendelsens vilkår for anvendelse af BAT, behandlingsprocedurer og mængdegrænser, ikke vil bevirke en forringelse af vandkvaliteten, således at udledningen ikke er til hindring for opfyldelse af målsætningen for Vadehavet, jf. Vandområdeplanerne 2015-2021, og at dambrugets udledning ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter vil påvirke beskyttede arter eller Natura 2000-områder.

Samlet vurdering af påvirkningen af marine vandområder

På ovenstående baggrund er det Billund Kommunes vurdering, at udledningen fra dambruget - under overholdelse af de stillede vilkår i miljøgodkendelsen - ikke vil medføre en betydende påvirkning af beskyttede naturområder og arter i marine vandområder.

Det er endvidere kommunens vurdering, at dambruget hverken i sig selv eller i kumulation med udledninger fra andre planer og projekter vil kunne medføre negativ påvirkning af beskyttede naturområder og arter og at udledningerne ikke er til hindring for opfyldelse af Vadehavets målsætning i Vandområdeplanerne 2015-2021.